

Nagyváradai Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hírlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

Érdekes vita az állampolgárságról

A javaslat a kamara előtt

— Bukaresti tudósítónk távirata —

A kamara tegnapi ülésén, az állampolgársági törvényjavaslat feletti vita során D. R. Joa n i t e s c u, a néppárt Argetoianu-trakciójának tagja azzal kezdi hozzászólását, hogy helyesli a törvényjavaslatnak azt az elvét, amely

az állampolgárság megadásának jogát a végrehajtó hatalomnak juttatja.

Szerencsés ujtása a törvényjavaslatnak az is, hogy az állampolgárságért folyamodó egyén aktáinak hitelesítését egy bírói bizottság hatáskörébe utalják. Ennek

a bizottságnak a lehető leg szélesebb hatáskört kellene adni.

mert a javaslat szerint nincs meg a teljes döntő szabadsága. Alá van vetve ez a bizottság a minisztertanács cenzurájának, amelynek viszont a törvényjavaslat diszkrécionális jogot ad, hogy

határozzon a román állampolgárságért folyamodó egyén magatartása alapján.

Helyesnek találja a felszólaló azt az elvet is, hogy az

idegen állampolgár legalább tíz évig kell, hogy lakjék az ország területén,

hogy az állampolgárságot elnyerhesse. Mindamellett azon a véleményen van, hogy ezt az időtartamot rövidebbre is lehet szabni azoknak az idegeneknek esetében, akik az országra nézve hasznosnak bizonyultak. Kéri ezután felszólaló, hogy a törvényes gyermekek de iure élvezhessék apjuk naturalizációját.

Az optálásról és lemondásról beszélve Joa n i t e s c u úgy találja, hogy

a törvényjavaslat 56-ik paragrafusa ellentétben áll a békeszerződésekkel

és az előbb megszavazott törvényekkel.

— Szóval mindazokat,

akik az új országrészeknek a régi Romániához való csatolása pillanatában a csatolt területeken

Bukarestből jelenti a Rador: A kamara mai ülésén folytatták a honosítási törvényjavaslat tárgyalását.

Sándor József, a kamara egyik magyar kisebbségi képviselője szólalt fel elsőnek. A javaslat ellen beszélt. Hangsúlyozta, hogy a javaslat több pontja szöges ellentétben áll a békeszerződésekben leiktetett elvekkel, sőt precíz meghatározásokkal is.

Ez a törvény módot nyújt arra, hogy a kisebbségi lakosság folytonos üldözésnek legyen kitéve és nem fog különösebb gondot adni a végrehajtó hatóságoknak olyan magyaroknak a kiutasítása, akik már régen Románia állampolgárainak vélik magukat.

Az ilyen kiutasítottak a békeszerződésre hivatkozva a Népszövetséghez fordulnak majd kártérítésért, s ebből az államnak is tetemes anyagi és erkölcsi károsodása származik.

tartózkodtak, tiszta lehetetlenség és

csak azt eredményezheti, hogy egy újabb kisebbségi tömeggel kerülünk szembe,

amely nem tudván eleget tenni az elébe szabott feltételeknek, nem szeresheti meg a román honpolgárságot, de ugyanakkor el

Magyar képviselők felszólalása

Újabb izgalmak a honosítási törvény tárgyalásánál

Atanaseanu a honosítási törvényjavaslat előadója tiltakozik az ellen,

hogy a román kamarának valamely tagja egy belpolitikai kérdés kapcsán külföldi fórumra apelláljon.

Közbekiáltások: Hallatlan! Már megint fenyegetőzik!

Sándor József: Engedelmet kérek, de ilyen türelmetlen atmoszférában képtelenség teljes objektivitással tárgyalni. Méltóztassék figyelembe venni, hogy én a román állam érdekei mellett emeltem szót, s

amikor romániai magyar kisebbségekről beszélek, alapjában véve román állampolgárokat veszek védelmembe.

(Helyeslés az ellenzéki oldalon.)

Ezután a kamara általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot, s áttért a részletes vitára.

A javaslat részletes vitájánál Kiss Géza magyar képviselő

veszti azt a honpolgárságát, amelylyel a területnek ÓRomániához való csatolása idején birt. Nagyon óvatosnak kell lennünk — fejezi be — mert az állampolgárság kérdésének bölcs és jó akaratú megoldása híveket szerez rövidlátó kezelése pedig az elégedetlen elemeket szaporítja.

szólalt fel. Annál a szakasznál kért módosítást, amely

a házastársaknak állampolgárságára vonatkozik.

Indítványozza, hogy a férj állampolgárságát a feleség állampolgárossága természetesen kivesse. Hiszen így előállhat az a hihetetlen helyzet, hogy

egy román állampolgár elvesz egy csehszlovákiai, vagy magyarországi nőt, s egy szép napon a feleségét átteszik a határon. (Derűtségek.)

Kéri továbbá, hogy mindazoknak, akiknek naturalizációs ügye folyamatban van, mindaddig, míg sorsa el nem dől

román állampolgárnak tekintessék, s számára román utlevelet állítsanak ki.

Atanaseanu előadó teljes mértékben helyesli Kiss Géza megállapításait, s hozzájárul a törvényjavaslatnak ilyen értelemben való módosításához.

Oriási bojtórány a magyar nemzetgyűlésen a királykérdés miatt

A szocialisták kivonultak az ülésteremből

— Az Estilap eredeti távirata —

A miniszterelnök e kijelentésére újból pokoli zenebona tör ki.

Mindenki kiabál, az ellenzékről, kormánypárttól a közbeszólások özöne. Bethlen percekig nem jut szóhoz. Az elnök sűrűn utasítja rendre a zajongókat.

Az ellenzékiek zsebkendőt lobogtatnak az elnök felé, közben a padot verik, fütyülnek.

Bethlen ismertette a helyzetet, indokolja a szükségrendesletet. A törvényjavaslatot a Ház elé terjesztik, akkor mindenki hozzászólhat majd. A kormány nem volna méltó arra, hogy helyén maradjon, ha elhatározózik

lanatokban nem teljesítené a kötelességét.

Az egységspárti képviselők zajosan tapsolnak a miniszterelnöknek.

A szocialista képviselők ki akarnak vonulni a teremből, de a polgári ellenzék tagjai közbevetik magukat és megakadályozzák őket.

Farkas István szociáldemokrata szólamra jelentkezik, de az egységspártiak nem akarják meghallgatni. Újból óriási zaj, indulatok viharzása közben az elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után az interpellációkra térnek át. Hegymegi Kiss

Ujabb hullámok Pintér Böske körül

A primadonna elszereződött Marosvásárhelyre

Egyetlen gond izgatja ma Várad színházi publikumát:

Mi lesz Pintér Böskevel? A szónak majdnem nyers értelmében, a két tábor, amelyre az isteni primadonna a város színházjáró publikumát (tehát: tout Nagyváradot) osztotta — egyelőre csak foyercsevegés, jótársalgás és nyíltlevelezés formájában harcol egymás ellen, de ma-holnap kirobbanhatnak a végsőkig feszült ellentétek és akkor: jaj a legyőzöttnél! Ismeretes, hogy Parlaghy Lajos színházigazgató napokkal ezelőtt megkapta azt a levelet, amelyet Rimanóczy Kálmánné kezdeményezéséből származó váradi előkelő színházjáró aláírásával neki küldtek és amelyben enyhén figyelmeztetik a színház művészeti presztizsének és anyagi jövőjének leromlására abban az esetben, ha Pintér Böske, holmi kicsinyes javadalmazási differenciák miatt, távozni hagyja. Parlaghy, miután pár napig alaposan meditatált színházának ez állítólag sorsdöntő problémáján, ma egy „mindent megfontoltam” kiáltással felvonultatta nehéz ütegeit, két memorandum-szerű levél formájában.

Az egyik levél Rimanóczy Kálmánné urasszonyhoz, a „pro Pintér” akció kezdeményezőjéhez, a másik Pintér Böskehez, a drága duzzogóhoz szól.

Rimanóczy Kálmánnéhoz intézett levelében arra hivatkozik Parlaghy, hogy azok az anyagi terhek, amelyek a váradi magyar színházra nehezednek, egész Erdélyben példátlanul állnak. Gondok nélkül

színházat igazgatni itten csak az tudna, aki nem önerejéből, hanem támogatások összekanyarolásával mentené meg a magyar színházat.

Már pedig az ilyen emberek művészetileg igen sokat ígérnek, de semmit sem adnak, viszont ő a színházirányítónak nem ebből a típusból való.

Pintér Böskevel szemben — mondja aztán Parlaghy — mindig elment az engedékenység legszélső határáig, amit a primadonna meg is érdemelt (és itt jön egy sereg parlaghyféle epizetron Pintér kivételes tehetségéről).

de a végtelenségig feszíteni a húrt

(értsd: a színházirányító gazdasági hangszereinek hurját) mégsem lehet. Rámutat Parlaghy arra a tényre, hogy a kolozsvári társulatot három primadonna hagyta el az utóbbi időben és bizonyára ottan is megtették mindent, hogy maradásra bírják őket, mindhiába... Parlaghy levelét azzal a mélabus akkorddal fejezi be, hogy a felelősség — Isten és ember előtt —

Pintér Böske távozását ért, nem Parlaghy Lajos terheit.

Pintér Böske színházirányítói rövidsége ir. Fáj neki, hogy a jó jutottak a dolgok, de ezért

mindenki más, csak Parlaghy nem, — viseli a felelősséget. A levél fináléja: senki jobban el nem ismeri Pintér Böske tehetségét, mint Parlaghy Lajos.

Felkerestük ma Rimanóczy Kálmánnét is, aki egyik nemes és önzetlen kezdeményezője volt az ismeretes nyílt levélnek, amelyet Parlaghy Lajos direktorhoz intéztek Pintér Böske ittmaradása érdekében.

Rimanóczy Kálmánné a következőket mondotta az Estilap számára.

— Horváth Árpádnéval együttesen indítottunk akciót és mi a magunk részéről mindent elkövetünk, hogy Pintér Böske ittmaradjon. Sajnos, akciónk meggyűlölt miután Pintér tudtommal elszereződött Nagyváradról. A direktor hozzám intézett levelében biztosított arról, hogy mindent el fog követni, hogy Pintér Böske ittmaradjon. Noshát kíváncsi vagyunk rá!

Mindezek után merőben új megvilágítást ad a kérdésnek az a levél, amelyet az Estilap tegnapi megjegyzéseire a nagyváradi magyar színházirányítás illusztris és mindig önzetlen védelmezője: Horváth Árpádné küldött hozzánk. Levele így szól:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Folyó hó február 21-iki lapjában Megjegyzés az akcióhoz... címmel egy manciózus cikk jelent meg, amelynek értelmében nem más, mint hogy jobb volna a sok dicséret helyett, ha a Pintér Böskeért lelkesülő közönség anyagilag tenné lehetővé az ittmaradást és nem csak — magyarul mondva — a szája járall... — Nyugodjék meg kedves Szerkesztő Ur! A Pintér Böske ittmaradástól közönség, ezelőtt három héttel, Parlaghy igazgatónak kijelentette, hogy hajlandó a kérdéses 4000 lei differenciát pótolni; de az igazgató ur, érthető érzékenységből elutasította! Ehelyett olyan engedményt tett a művésznek, hogy havonként nyolc estét át vendégszerepelhessen, amivel a differenciák kiegyenlítődnének! Az egyezséget követő első hónapban — februárban — tessék végig nézni a műsort — ezt Szerkesztő Ur észre veheti — lehetetlen volt elmennie Pintér Böske vendégszereplésre, hiszen az utolsó héten is például nyolc nap alatt tizenegyszer játszott! Ez vontja maga után azt, hogy Pintér Böske újra kérte szerződése fölbontását. Mi, bérlők, följajlottuk Pintér Böske is a differenciák kiegyenlítését, de ő azt válaszolta, hogy semmi szín alatt sem fogadja ezt el a közönségtől, mikor az a Parlaghy igazgató ur kötelessége az iránt a művész iránt, kit ha elenged minden bizonnyal károsabb, mint a havonként nyolc estére terjedő vendégjáték engedélyezése. Tisztelettel Horváth Árpádné.

Végül legújabb értesülésünk

ugy tetszik lezárja ezt a kérdést. Pintér Böske immár elszereződött Fehér Imre marosvásárhelyi társulatához

s ez a körülmény mintha pontot is tenné a művész körül keletkezett bonyodalom végére.

Aki orvosi segítséggel akart öngyilkos lenni

Különös paciense akadt tegnap dr. Kenéz Lajos ismert váradi orvosnak. Dr. Kenéz Pável utcái rendelőjébe a déli órákban beállított egy feltűnő idegesen viselkedő fiatalember, aki az orvostól mérget kért, hogy azzal magát elpusztíthassa. A meglepett orvos értesítette a furcsa páciensről Morár György rendőrkapitányt, aki az elkecseregett pasast előállította a rendőrségre.

Ma délelőtt kerestük Pintér Böske, hogy meggyőződjünk, hogy a szerződése felől, de Pintérrel nem találkozhattunk. Azt utazott, ahol ma este vendégszerepel.

Itt aztán kiderült, hogy az öngyilkosjelölt Heimont Mózes éves regátbeli kereskedő aki itt próbált elhelyezkedni. Miután munkát nem talált akarta magát pusztítani.

Heimont, miután megígérték vele, hogy nem lesz öngyilkos, Morár kapitány megvendégelte és ma délelőtt illetőségi helyére toloncolták.

Egy váradi rokkant katona érdekes találmányai

Magas szőke ember a Zsemia Rudolf. Naiv tekintetéből valami iájdalmas reménykedés árad, amint itt áll előttünk a szerkesztőségben. Gyorsan hadarja mondanivalóját és sváb igyekezettel rohán tovább befejezetlen mondatainak hullámain.

— Én kérem vagyok a feltaláló, akitől van a nagyszerű inhalátor villanyhajtással és az új vízturbina kevés vízmennyiséggel nagy löerő...

Ugy nekikramodik, hogy alig tudjuk megfizetni. Megmondjuk, hogy röviden annyit mondjon csak el, amennyit kérdezzünk. Így aztán kihámozzuk belőle a következőket:

A háboruban súlyos fejsébet kapott s megmondták neki, hogy gépteknikus léte néhez fizikai munkát sohasem fog tudni végezni. Fájdalmasan gondolt a sziláymegyel Alsószopron nyomorgó családjára, amelyet most már nehezen fog tudni eltartani. És akor észbe ötlött, hogy feltaláló lesz. Még a háboru elején sikerült neki valami villamos testmelegítőt kiundálni, s ezért Károly királytól annakidején aranymonogramost kapott ajándékkul. Addig tört a kórházban a fejét, míg rájött egy ötletes szerkezetre: a fémből készült villamos inhalátorra. Asztma, gége- és tüdőbeteg számára pompás modern készülék ez, amelyet nagy nehézségek árán tudott csak megmintázni. Pénze nem volt, ezért bejött Nagyváradra és társult egy Alexandri (Teleky) utcai temetkezési vállalat tulajdonosával. A kitiűtő temetkező segítőjére is volt Zsemia Rudolfnak, s lehetővé tette, hogy talmányát tökéletesítse. Ez nemrég történt. Sikerült is olyan szerkezetet készítenie, amely egyetlen villamos gomb nyomására gözt fejleszt. Olyan ügyes holmi volt ez, hogy nagy lokallások levegőjének szatárálása is könnyen megy vele. Ezt belátták a nagyváradi mozik, s rövidesen a Dorland-filmszínházban is meg az Apolló-moziban is a Zsemia-féle szerkezettel foglák csövezeték utján a levegőt permetezni.

A másik találmány egy szenzációs vízturbina. Ez már fontosabb és értéke sebb eset. De hát az ilyen szegény feltalálónak az a legnehezebb, hogy saját magát feltalálja a mostoha gazdasági viszonyok közt, s pláne, ha a társnak a temetkezések sem szórják a befektető sumákat, sok gondot ad a dolog, Zsemia ur tehát fogta magát, s elment a Marmarosch Blanc bankház nagyváradi fiókjához, s az új igazgatótól Grossu urtól azt kérte, hogy segítsen rajta. Megmondta, hogy fedezete nincs más, mint a tervek a fejében, s a becsületesség a szívében. Grossu urat meghatotta a dolog és kiutalta a legszűkebb szűke-

ket. Zsemia mester nyomban munkát látott, s az Emilia-malom műhelyében ahol meg Roskopi igazgató segített elkészült az első turbina. Hamar balták egyik Váradnál szomszédos községben, ahol vízlerő bőven akad, s rájött, hogy az új találmány tényleg működik. Ugyanannyi vízmennyiséggel hatolnc löerő helyett kétszáz löerőt tud produkálni. Ez pedig igazán nagy siker.

Elmagyarázta azután még, hogy mielőtt most legutóbb két hónapig a Bihar megyei kórházban feküdt, rájött egy ötletes szerkezetre, hogyan lehet a vas szerencsétlenségeket megakadályozni. A egész vasúti vonalon — igen olcsón — jelező készülékeket kellene felállítani amelyeket ő konstruálna. De ehhez meg a C. F. R.-hez való öszeköttetés kijárása kellene. Itt hamar közöltük vele, hogy szívesen feltalálni valami ötletes modszert a kijárások kiküszöbölésére. Ezen megtöri a fejét.

Jön!

Michele Zevaco

nagy történelmi regénye a

Sóhajok hidja

MAI ZÜRICH NYITÁS

BERLIN	— — — — —	(10 null) 127
NEWYORK	— — — — —	578
LONDON	— — — — —	2488
PÁRIS	— — — — —	2410
PRÁGA	— — — — —	1678
MILANO	— — — — —	2482
BUKAREST	— — — — —	32750
BUDAPEST	— — — — —	150
BÉCS	— — — — —	8125

NAGYVÁRAD ARFOLYAMOK

MAGYAR KORONA	—	380
OSZTRAK KORONA	—	382
CSEH KORONA	—	540
FRANCIA FRANK	—	750
SVÁJCI FRANK	—	3250
DOLLAR	—	180
LIRA	—	805
FONT STERLING	—	805

* A váradi fogorvosok egyesülete. Dr. Popovici Miklós professzus átiratban közölte a polgármesterrel, hogy a fogorvosok egyesületének alapszabályait belügyminiszter jóváhagyta.

**Reinitz Béla, az Ady-dalok szerzője
estélyt rendez Váradon**

Mintegy tizenöt esztendővel
előtt hangzottak fel először
a pesti kabaré színpadán az
egyedül dús-dübörgő meló-
dalok. — A színen a jókedvű,
nyumoru conferencier, Nagy
André állott és magábaszelleműlt
szíjjal próbálta elénekelni a
hajóm zenésített Ady-
dalát. Nagy Endrének nem volt
szép hangja, valami tompa,
nyúló jövő, néhol artikulátlan,
nagy sóhajhoz hasonlító, mint
a szél hangok voltak azok. És
azok, akik hallották, elbűvölve
néztek, a muzsika minden
szócskáját kiéreztek belőle. Ady
már arrive volt akkor. Pár
nap múlva jött vissza, verseit ismer-
te szavalták. Éjszakánként fel-
mászott bozontos feje egy-egy éj-
szakai kávéházban hívei köze-
sége. Hangos diskurzustól vissza-
ment a lokál, amelyben Ady
már, Zuboly, Kunfi Zsigmond,
Szűcs Béla, Szűcs Dezső és egy
másik, mormogó basszushan-
gember: Reinitz Béla vitázott.
A társaság mindig együtt járt
a színház olyan helyre vetőd-
t, ahol zongora is akadt. Rei-
nitz a zongorához ült és Ady-
dalokat játszott. Senki nála job-
ban nem érezte Ady írásait
a versek a dal szárnyán kere-
szenek a gyors népszerűség felé.
Reinitz Béla hamarosan a leg-
ismertebb és legelismertebb mu-
zikusok egyike lett. Operai kri-
tikusnak, amelyek a Népszava-
ban jelentek meg, megkülönböz-
tették tekintélyük volt. A Repül-
őket egymásután követték a
színház zongora és a többi szebb-
szébb Ady-dalok, amelyek a
stiliszerű interpretálói vol-
tak a kis színterainban levő
dráma-utai kabaré hivatott
előadói. Reinitz Pesten zenei
tekinély lett, mindenki kereste
a társaságát és Bartók Béla egyik
működés-kötetét neki ajánlotta.
A háború során Váradon kato-
názott. Itt is ismerik sokan
Kedves, szeretetreméltó egyé-
sége lenyűgözött mindenkit
szorgalmasan dolgozik most is
a forradalmak viharában is
maradt: muzsikát írt. A
forradalom nagy állásokra akart
meghívást, igénybevenni, de
erősen elhárított minden ál-
lam. Csak akkor vállalt szerepet
amikor látta, hogy kollegái ér-
telmi veszélyeztetve vannak
külső színházak támogatá-
sára, művészek, muzsikusok, fog-
lalkoztatása, a zenei élet irány-
sága foglalkozik le ekkortájt idejé-
sége alatt neki a zeneakadémi-
vezetését, az Operaház vezeté-
sét, minden visszautasít. Ter-
vezetes, hogy a forradalma-
kukása után a kurzus őt is bő-
ven veti, ahonnan néhány hó-
nap rabcsuklás után szabadul
kollegáival, társával. Mar-
ty Gézával, a sakk többször-
sége viágabajnokával együtt, me-
nyekül Bécsbe.
Csendes elvonultságban éli b-
sá magányában életét. Egyed-
lalkozásának él, sohasem fogla-
lalkozik politikával, csak a zene

dekli. Közben egyik előkelő berlini színház karmesterének hívja meg. Nagy sikerei vannak, de környezetét nem tudja sokáig nélkülözni, visszakérül Bécsbe. Most arról értesítette váradíját, hogy rövidesen Váradra jön, ahol hangverseny keretében

Átszervezik a közhivatalokat

Megalakult a törvényjavaslatot előkészítő bizottság

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Néhány nap múlva Vintila Bratlanu pénzügyminiszter tisztviselőkből, képviselőkből és specialistákból összeállítja azokat a vegyes bizottságokat, amelyek a közhivatalok átszervezését előkészítik. A szükséghez képest egy, vagy két ilyen bizottság fog dolgozni minden miniszterium kebelében. Ezek a bizottságok legkésőbb április végéig be kell, hogy terjesszék az átszervezésre vonatkozó jelentéseiket.

Ezután egy központi bizottságra vár a feladat, hogy a vegyes bizottságok megállapításait és javaslatait ellenőrizze és hogy leszegezze azokat az általános irányelveket, amelyeknek szellemében — és az idők szükségletének megfelelő-

egy Ady-estélyt fog tartani. Az estély iránt bizonyos, hogy megérdemelten nagy érdeklődés nyilvánul.

Különös érdekességet közöl a tervbevett hangversenynek az a körülmény, hogy *Reinitz* Béla az általa szerzett Ady-dalokat maga fogja énekelni. Az estély pontos terminusát még nem állapították meg.

en — a közhivatalok átszervezéséről szö-
lő törvényjavaslat el fog készülni. A
központi bizottságnak május végéig kell
munkájával elkészülnie, hogy a parla-
ment június hó folyamán megszavazhas-
sa az átszervezési javaslatot.

A központi bizottság már megalakult. Elnöke: Vintila Bratianu pénzügyminiszter, tagjai: Emil Pangratti, egyetemi rektor, V. Sassu volt kereskedelmi miniszter, C. Banu v. kultuszminiszter, Balanescu és Dimitriu képviselők és C. Grecescu, a legfelső számszék elnöke.

A közhivatalok átszervezésével egyidejűen általános és észszerű szabályt fogtak felállítani a köztisztviselők fizetésének egységesítésére.

Szabadszerelmi club Belgrádban

Bűnös éjszakai orgiák — Letartóztatott grófok

Belgrádból jelentik: A belgrádi rendőrség tegnap meglepő felfedezést tett a szerb főváros egyik legforgalmasabb helyén. A rendőrséghez már napok óta feljelentések érkeztek a Krajlja Milana utcában levő „Gurme” vendéglő ellen, amelynek orosz emigráns tulajdonosa külön erre a célra készítet szobákban és szeparékban valóságos orgiákat rendeztek éjszakánként.

Ezekben az orgiákon számos urileány is résztvevett és az ártatlan leányok elcsábítása napirenden volt. Az orosz vendéglőben

emigráns orosz arisztokratákból álló szabadszerelmi klub működött, amelyben éjszakai üléseken a leghetetlenebb szerelmi orgiák folytak. Több feljelentés szerint az orosz arisztokraták az erőszaktól sem riadtak vissza és számos olyan leányt tettek tönkre, akik előkelő belgrádi családok gyermekei. Az orosz arisztokraták már hónapok óta folytatják üzelmeiket. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított és eddig már több letartóztatás történt.

A váradi munkafelügyelőség akciója a barátkai bányászok árváiért

A munkaügyi felügyelőség a
következő felhívás közzétételére
kér bennünket:

A nagyváradai XIV. kerületi munkaügyi felügyelőség felhívja az összes ipari és kereskedelmi intézményeket és vállalatokat és appellál minden jótékony szívhöz, hogy siesse nek segítségére a barátkai Prometheus-bányában 1924. február 12-ikén történt bal eset alkalmával meghalt és meggyomorodott szerencsétlen munkások életben maradt hozzátartozóinak.

Az a célra szánt pénzösszeget kiki sziveskedjék a nagyváradi munkaügyi felügyelőséghez beküldeni (Parcul Stefan Cel Mare 17.), amely arányosan fogja a begyűlő összeget a szerencsétlenül járt munkások családjá körében szétosztani. Adjon kiki tehetségéhez képest erre a célra, mert ezek a munkások a családjuk existenciájáért folytatott

lyos küzdelemben pusztul-
tak el.

Az adakozók nevét és az adomány összegét a lapokban közölni fogjuk, hogy ez a humanus akció megemlékezés nélkül ne maradjon. T. Vasca kerületi munkafelügyelő.

Edison 77 éves

Érdekes beszélgetés a nagy feltalálóval születésnapján

Edison Alva Tamás, a világhírű feltaláló tegnap ünnepelte 77-ik születésnapját. Mint husz év óta mindennap, ezen a napon is reggel pontosan 8 órakor megjelent irodájában. Szolgájának kiadta a parancsot, hogy senkit ne engedjen be hozzá, sőt még a telefonját is kikapcsoltatta, mert a gratulálók elől másképp nem tudott menekülni.

Számos amerikai és külföldi újságíró jelentkezett titkáranál, akik mind beszélni szerettek volna vele születésnapja alkalmából. Edison eleinte hallani sem akart arról, hogy fogadja az újságírókat. Csak mikor azok kijelentették, hogy addig nem hagyják el laboratóriumát, míg vele nem beszéltek, szánta magát arra,

Cirkuszban játszá- k a mayerlingi tragédiát

A berlini Busch-cirkusz néhány napja, a közönség tomboló érdeklődése mellett, egy idegrázó darabot játszik, amelynek címe: „A mayerlingi tragédia.” A meg nem nevezett szerzőt Kisch nevű cseh íróban sejtik, akinek egy titokzatos főherceg a szerzőtársa. A szerzők nem ragaszkodnak az események pontos és hű visszaadásához, hanem az egész tragédia kimenetelét egészen új és különös alapokra építik. Vetsera Mária ugyanis a szerzők szerint a darabban mint Ferenc József törvénytelen leánya szerepel. Így a drámában egészen új az, hogy Rudolf a tulajdon testvérebe szeret bele. Közben egy kicsit összecserélik a szerzők Rudolf trónörökösét — Orth Jánossal és azt mint rebbellis trónkövetelőt állítják be, aki még atyja életében megkoronáztatja magát. A sok képből álló darabban van aztán minden, mi szem-szájnak ingere. Van benne udvari bál, góliasch és cigányok tábora.

A darab műsora még a temetkezési vállalatot is feltűnteti, amelyük az utolsó kép nagy jelenetéhez szükséges felszerelést szállította.

A darab a közönségnek nagyon tetszett.

A regatban kemény télre fordult az idő

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Az enyhére fordult időjárás után most úgy Bukarestben, mint az egész országban kemény fagy állott be. Tegnapelőtt éjjel Bukarestben mínusz 8 fokot mutatott a hőmérő és tegnap reggel 7 fok hideg volt. Az éjszaka folyamán legerősebb volt a hideg Csernovicban, ahol a hőmérő mínusz 13 fokon állott; Erdélyben a legenyhébb volt Herkulesfürdőn: — 1. fok. Sok helyen havazás is. Bukarestben 20 centiméternyi hó van az utakon és emiatt a közlekedést is igen nehezen lehet lebonyolítani.

Ez az időváltozás szerencsére nem nagy befolyással volt a posta és vasutközlekedésre. Csak a bukarest-belgrádi távirósvonal szakadt meg Orsovánál. Galaccal sem sikerült Bukarestnek összeköttetésbe lépnie, míg Konstanca, Giurgiu és Bukarest között van egy ép vonal. Ezeket a kisebb zavarokat hamar ki fogják küszöbölni.

hogy napi munkáját délután 6 óra helyett 5 órakor befejezze és egy rövid nyilatkozatot tett az egybegyűlteket előtt.

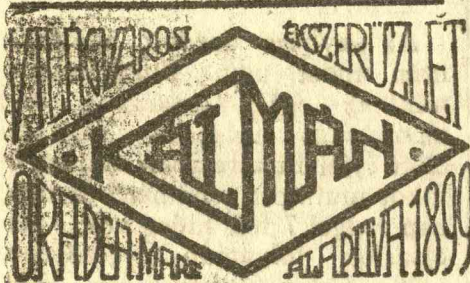
Mindenekelőtt kijelentette, hogy testi-
leg és szellemileg előrehaladott kora da-
cára olyan frissnek érzi magát, mint har-
minc évvel ezelőtt. Munkakedve pedig
sokkal nagyobb mint volt. Néhány új ta-
lálmányon dolgozik, sietve be akarja
azokat fejezni, mert úgy érzi, hogy sok
idő már nem igen áll rendelkezésére.
— Azt hiszem nem tévedek — mondotta
mosolyogva — ha azt hiszem, hogy mé-
tiz esztendővel élek. Világéletemben ren-
des életet éltem, absztinens vagyok, a
gyomoromat sohasem terheltem egészséggel.

telen anyagokkal, soha semmiféle szervi bajom nem volt.

— Meggyőződéseim — csapott át végül igazi témájára — hogy a drótnélküli telefon és táviró nem különbözik ki a normális telefontól és távirótól. Éppenugy, mintahogy a léghajó és a repülőgép sem teszi feleslegessé a légi járműveket. Arra a lehetőségre még csak gondolni is, hogy valaha a Föld és más égitestek között kapcsolatot lehessen teremteni, teljesen lehetetlen és tudománytalan. Fantasztik és regényírók foglalkozhatnak kedvükre a témával, de a hideglejli tudós tisztában kell, hogy legyen a rendelkezésére álló erővel.

Tegnap nyílt meg Newyorkban a XVI. elektrotechnikai kongresszus, amelynek résztvevői sorában Edison is kiállított. Kiállított találmányai közt nem egy nagy feltűnést keltett. Főképen tetszett a közönségnek egy készülék, amelyet a feltaláló „villamos detektívnek” keresztelt. A villamos detektív egy kis automata, amelynek segítségével pénzszekrényeket, safeakat, ékszerkaszettákat meg lehet óvni betörésektől. A készülék titka az, hogy mikor a betörő, tegyük fel, egy pénzszekrény zárját fel akarja feszíteni, a készülék, amely a zárral villamos összeköttetésben van, riasztólővéseket ad le és nyomban le is fotografálja a betörőt.

A kiállítást megnyitó beszédében Edison rámutatott arra, hogy a technikai fejlődésnek rövidesen sikerül fel fog a munkát annyira megkönnyíteni, hogy Amerika bevezetheti a négyórás munkanapot.

WEISZ ÉS MIKLOS

BUL. REG. FERDINAND 12
APOLLO PALOTA

Fehér babot,
elsőrendű
száraz csőr, búkk
hasáb- és durong
tűziját

legolcsóbb napiáron árusít
Banca Frontiera
áruosztálya Strada General
Mosoiu (Mezey Mihály-utca)
No. 2. Bihoreana épület

* GRÓF KÁROLYI MIHÁLY
KÖNYVE KAPHATÓ A HE-
GEDÚS HIRLAPIRODÁBAN.
ÁRA 250 LEI.

Magyarország helyzetéről cikkeznek az angol lapok

— Az Esti lap eredeti távirata —

Londonból jelenti a Magyar Távirati Iroda: A Manchester Guardian walesi kiadása cikket közölt, amelyben fejtegette Peidl Gyulának, a pesti szocialista vezérnek kiküldetése célját és annak a reményének adott kifejezést, hogy Peidl információinak eredményeképpen az angol kormány Bethlentől a kölcsön tekintetében határozottabb garanciákat fog követelni.

Sir William Goode a lap mai számában megcáfolja a szocialisták inszimációját és megdönti azt a vádat, mintha Magyarországon három évig nem lett volna költségvetés. Rámutat a magyar pénzügyminiszternek a Népszövetséghez benyújtott memorandumára, amelyben az összes múltévi kiadások és bevételek összegét feltüntette. Magyar-

ország még nincs rendben és a politikai ellenzék csak akkor volna hasznos, ha más megtalálta volna biztos létfeltételeit. Addig azonban, amíg ezek biztosítva nincsenek, amíg az ország meredek szélén áll, szerencsétlen dolog a tények ferde megvilágításával veszélyeztetni annak a nagyszabású munkának a megismétlését, ami Ausztriát is átalakította.

A lap szerkesztője a cikkhez hozzáfűzi, hogy sajnálja félrevetettetését és véleménye egyezik Sir William Goodeval.

A Manchester Guardian pénzügyi munkatársa foglalkozik a magyar korona esésének kérdésével és rámutat arra, hogy a londoni piacon nincs semmi visszhangja az eseményeknek, mivel ott a korona kurzusa állandó maradt.

Színház

00000

HETI MŰSOR:

Csütörtök: Carmen, opera repris, A bérlet 81. szám.

Péntek: Jégcsap, bohózat ujdonság először, B bérlet 82. szám.

Szombat délután: Offenbach, mérsékelt helyárakkal.

Szombat este: Hattyulovag, bérleten kívül.

Vasárnap délelőtt: Tosca, munkás előadás kezdete 10 és fél órakor.

Vasárnap délután: Diadalmas asszony, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Csárdáskirálynő, bérleten kívül.

Hétlő: Jégcsap, bohózat ujdonság másodszor, A bérlet 83. szám.

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI

Carmen:

Vajda László vendéglátóval

A ma esti Carmen előadásán, Tihanyi betegsége miatt, Don José szerepét Vajda László, a kolozsvári Magyar-színház népszerű tenoristája fogja énekelni. Vajda a tavalyi szezon operagyűjtésének kiváló tagja volt, kinek a Carmen-ben minden egyes alkalommal Don José szerepében nagy sikere volt. Vajda László fejlődésének meglepő jeleit tapasztalhatjuk a mai operastén.

— A Jégcsap. Régen volt olyan pompás bohózat bemutatója a színháznak, mint amilyen péntek este lesz. Zilahy Lajosnak az igen tehetséges fiatal írónak legújabb műve ez, amely a budapesti Belvárosi színházban már a 100-ik előadása felé közeledik. E teljesen új eszméjű bohózat főszerepeit Jósika, Kiss Gyuláné, Tóth, Harsányi, Földes, Sorri, Madas, Galambos és Bereng játsszák. A Jégcsap pénteken este

B bérletben, hétfőn este A bérletben kerül színre, de a próbák után ítélve, ezenkívül is több derűs estét fog még a Jégcsap bohózat szerezni a közönségnek.

— Délutáni előadások. Szombaton délután az Offenbach nagy operette, vasárnap délután pedig a Diadalmas asszonynak lesz az első, mérsékelt helyáru előadása. Mindkét délutáni előadásra már most meglehet váltani a jegyeket.

— Hattyulovag és Csárdáskirálynő. Szombaton este a Hattyulovag e könnyedmuzsikájú, mulatságos szövege, tancos operette kerül színre bérleten kívül a főszerepekben Pinter, Misoga, Zilahy, Fratta és Madassal. Vasárnap este pedig új betanulásban a Csárdáskirálynő lesz a színház műsorán. Piniérel a címszerepekben, a többi szerepeit a kedves muzsikájú operettnek Pogány, Zilahy, Fratta, Galambos és Sorri játsszák.

Tutankhamen, Tutankhamen

Berlinből jelentik: Az egyiptomi kormány Tutankhamen kiadásának folytatásához úgy akar hozzájárulni, ha a lenőrzést és a felügyeletet egyiptomi kormányra bízza. Különben a további ásatás saját kezelésében fogja folytatni.

Zendülés az orosz szovjet ellen

Varsóból jelentik: A Kuzusban és a Don vidékén T. lakajes herceg vezetésével szovjet elleni zendülés kitört. Fehéroroszországheli Borisból szintén puccshírek érkeztek.

Ucai lövöldözés a pesti utcán

Budapesti tud. jelenti: Ma ben a nyugati pályaudvar közelében a Váci-uton egy teherautó haladt az uttesten. Egy kis gyermek állott a teherautó elém, aki a gépkocsinak megkezdte a lövöldözést. A teherautót állítólag főhadnagy vezette, aki a megdühödött azon, hogy a gyermek nem ment el az utca, hogy revolvért rántott és a fiú fejének célzott. A fegyver el is süttette, de az szerencsére nem találta a gyermeket, elben mégis megsebesített valaki. A fiú mögött nem messze a Németh Antal 23 éves gépkocsos, akinek a jobb karát csapta szét a golyó. Abban a percben haladtak arra a teherautók. Az utcai járőrök megállították a mentőket, akik Németh Antalnak első segélyt nyújtottak. A közelben szolgálatot teljesítő rendőr a teherautó egvűtt a lövöldözés állítólagos hadnagyot előállította a rendőrkapitányságra.

Megérkezett!
a nagy tavaszi
szövet-küldemény
a Körösparti
Áruházba

SZÜCSÜZLETÜNKET

Reg. Ferd. (Rákóczi)-ut 8.
sz. alá (Stepper cukrászdával szembe)

ZBORAY GYULA és TÁRS

áthelyeztük

Tűzálló (chamotte) téglák

legelőnyösebb árban kapható:

Léderer Márton**chamotte-téglák,
cserépgyár és
mészégető r.-t.**Gyár: ALESD. Központi
iroda: Nagyvárad, Strada
Berthelot (Sai Ferenc-u) 6
Nagyvárad, lerakat
Nemes Gyula és Társa Ikereskedők
Izuesi telepén**Antistia orasului Oradea-Mare
HIRDETMÉNY**

Tekintettel arra, hogy úgy a cseléd tartó gazdák, mint azoknak alkalmazottai bejelentési kötelezettségüknek eleget tenni rendszeren elmulasztják és tekintettel arra, hogy a cselédbejelentés elmulasztását a törvény a legszigorubbán bünteti, és pedig a legkisebb kihágás esetén 3000 leig felebezés kizárásával, visszaesés esetén pedig még ennél is súlyosabb büntetéssel a közönség tájékoztatása céljából a következőket van szerencsém közölni:

Minden gazda, aki házi cselédet, szakácsnőt, gyermekkezelőnőt, nevelőnőt, dadát, hostest, háziszolgát, boltiszolgát, bértest, kocist és szobainast tart, tartozik az alkalmazottak személynében beállított minden változást 24 órán belül az illetékes kerületi rendőrkapitányság bejelentő hivatalánál, 8 napon belül pedig a városi előjáróság cselédügyosztályánál stb. Petru Maior No. 5. alatt nyilvántartás céljából bejelenteni.

Figyelmeztetnek az érdekeltek, hogy minden alkalmazott román szövegű cselédkönyvvél látandó el, tehát akinek régi cselédkönyve vagy, még ha bejelentési kötelezettségének eleget is tett, a régi egy új cselédkönyvvél kicserélendő.

Figyelmeztetik a közönség, hogy az utóbbi időben hivatalan személyek megjelennek és a cselédkönyveket minden autorizáció nélkül elkövetik, sőt legtöbb esetben cselédellenőrzés címén a városban mindenféle szélhámosságokat követnek el, éppen ezért tudomására hozatik a közönségnek, hogy cselédellenőrzéssel csak olyan személyek lesznek ellátva és az illető az autorizációt minden esetben felmutatni tartozik és a cselédkönyv csak nyugta ellenében adható ki.

Tudomására hozatik az érdekelteknek, hogy cselédbejelentések ellenőrzése a városi előjáróság részéről ez év március 1-én kezdődik, a hivatalos órák a városi előjáróságon a cselédbejelentésekre minden nap 11-1 közötti időre állapítottak meg.

Oradea-Mare, la 19. februarie 1924.

Popa,

Városi előjáróság.

APRÓHIRDETESEK**LAKÁS**

INTELLIGENS garzon ur teljes ellátást (orv. kóser) külön szobát, fürdőszobát használattal, mosással kaphat 3 tagú családnál. Cím: Hegedűs hírlapirodája „3500” jellegére. 764

IZR. kis családnál intelligens fiatal ember lakást és ellátást kaphat. Cím: Hegedűs hírlapirodában. 767

ALKALMAZÁS

14-18 éves fiukat az Estilap árusításához felvesszünk. Jelentkezhetni a Hegedűs hírlapirodában. 682

MEGBIZHATÓ ember pénzbeszedőnek aláírnokzik, vagy nagyobb részvényirtasághoz irodaszolgának. Cím: Hegedűs hírlapirodában. 679

FIATALEMBERT gyakornoknak keresünk, Tóth Jenő és Társa épületfarktára, füzesi-fatelep. 747

ELSŐRENDÜ férfi fehérnemű varró-nők felvétetnek Lengyel István uridivat üzletében, Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut). 757

GYERMEK mellé leányt, ki szobaiányi teendőket végez keresek. Cím: Hegedűs hírlapirodában. 755

ELSŐRENDÜ varrott és szeges munkásokat felvesszünk. Áron Sándor, Strada Pasteur (Kórház-utca) 53. 760

NYOMDAI és kereskedelmi vállalat keres román, magyar, német nyelvet szóban és írásban bíró könyveit, levelezőt, önálló hatáskörök. Ajánlatot eddigi működés és igények megjelölésével „Biztos jövő” jellegére a Hegedűs hírlapirodába kér. 762

FIATAL leányt vagy asszonyt mindegyiknek két személyhez 1-ére felvesz Szász, Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. 763

MÁSFÉL éves gyermek mellé románul is beszélő jobb leány felvétetik. Dr. Major, Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 9. 765

JOBB megjelenésű intelligens leány kenyeresnek felvétetik, Royai kávéház. Jelentkezni 12 és 1 óra közt. 768

FŐZŐ mindenféle azonnali, beépésre vagy március 1-re kerestetik. Dr. Costa, Strada Episcopul Ciorogaria (Uri-utca) 11. szám. 769

TANULÓ lányok vagy tanulók magas fizetéssel felvétetnek Turul arcképfestészetnél, Strada Cuza Voda (Szacsavay-utca) 41. 770

ROMÁN, német, magyar levelező felvétetik Turul arcképfestészetnél, Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 41. 770

ADÁS-VÉTEL

„MENTOR” írógép látható írásu, használt, jókarban, olcsón eladó. Cím: Hegedűs hírlapirodában. 745

GYERMEK fürdő-kád eladó. Strada Nicolae Zsiga (Lukács György-utca) 30. szám. 749

MEGVÉTELRE keresem Grig. Lyrischeslücke VIII. füzetét zongorára, használt állapotban. Cím: Marossy, Strada I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 56. 771

TELJESEN új varrógép eladó. Értekezni délután 6-8-ig Strada General Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 1. l. em. 766

ELADÓ nagyon szép perzsa hencsertakaró. Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra Szász. 486

ELADÓ magyar stílus halberendezés. Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra, Szász. 683

EGY karikahajós Singer varrógép eladó. Parcul Eminescu (Ezredéji Emléktér) 30. szám. 756

ELADÓ olcsón Szmirna ebédlőszőnyeg, még új szervizek, hintaszék, ebédlőszerviz, modern új ebédlő 25 ezer. Weisz Gizi, Strada Tipografiei (Nyomda-utca) 4. 754

ELADÓ Strada Cuza Voda (Szacsavay-utca) 70. modern ház, beköltözhető 3 parkettes, fürdőszobás lakás, nagy gyárhelyiség, 550 ezer lei, kedvező fizetés mellett. Strada Tribunalului (Verbőczy-utca) 8. beköltözhető 5 szobás, fürdőszobás lakás 1 hold kerttel olcsón. Weisz Gizi, Strada Tipografiei (Nyomda-utca) 4. szám. 753

PIANINOT, vagy rövid zongorát bérbe keresek. Cím: Hegedűs hírlapirodába kérek. 330

SZOLID OLCSÓ ÁRAIRÓL ELISMERT

SZÉKELY

posztóáruházába megérkeztek a tavaszi

SZÖVET KÜLÖNLEGESSÉGEK

Str. Avram Jancu (Kossuth-utca) 5. sz.

HASZNALTI másolókönyveket és másolólapokat magas áron vásárol „Sunfield” domborműnyomda, Strada Vlahuta (Szent János-utca) 29. 647

KÜLÖNFÉLEK

PÉNZKÖLCSÖN, bármilyen biztosítékra mindenkor azonnal kapható. Irodában, Strada Episcopul Pavel utca 3. 758

Izabó van elég

de olcsón és jól kizárólag

Dávid és Kohn

uri szabónál

Strada Alexandru (Teleky-utca) 4.

szakmunkás

Tűzifa

elsőrendű bük, cser, tölgy és gyertyán, bármilyen mennyiségben kapható

termelési árban, házhoz szállítva

Feragó és Major

fatermelő cégnél

Tűzfatele: Str. Sorompó-utca 5 sz.

TELEFON: 11-36

Központi iroda: Strada Nicolae Zsiga

(Lukács György utca) 4 sz.

TELEFON: 12-98

Tűzifa árak**Frelberger és Schwartz**

cégnél, Sorompó-u. 3., a Calea Victoriei (Kolozsvári utca) sorompónál.

1 m³-i a bük hasáb házhoz szállítva 2601 m³-i a cser hasábja 270

1 mm. 1 a bük hasábja 60

1 mm. bofa 40

1 mm. száraz aprított fa 70

TELEFON 529

**Külföldre utazóknak
Utlevel
és vizum**ügyekben
legolcsóbb s leggyorsabb**Schreier**Parcul Traian (Tisza
Kálmán)-tér 1 szám.
Dijmentes felvilágosítás**Magas árban vessek**

briliáns, arany, ezüst ékszereket és dísz tárgyakat, töredék aranyat, ezüst, arany szápadást, arany és más nemes fogakat
Freund Benjámín
ékszerező, Nagyvárad, Bul. Reg. Ferd.
(Rákóczi ut) 11, Széchenyi szálló épület. — Észre a ka mi áron kapható.

Ujmoderncimfestő**Erdélyi J.**

P. Unirii (Szt. László)-tér 1

Kötött jumperok

Kötött mellények, női divathatárnyak nagy választékban érkeztek az

Old-England-ba**Uzv. Petrine ékszerész üzletében**

van

HERBST ékszerész

ra, briliáns és ezüstárutára

Bul. Regele Ferdinand 9

Briliáns, arany, ezüst-
ér. Orsiai árkak díszek**Orat, ékszer**

chinaezüst

dísz tárgyakat

szervizeket a legolcsóbban árul

BEER

Josif Vulcan (Nagy Sándor)-u. 1.

Orat és ékszer javítás

A képes**gazdálvány képeket**

legolcsóbban készít Sternberg

államrendőrségi fotográfus, rend-

őrség II. em. 10. Sas-palota,

VULCAN műtermében és a Sas-

palota II. em. műtermében

Ugyanitt 2 segédet, a szakmában teljesen jártast, azonnalra keresek.

Uj butorüzem**Fratii Engelstein si Comp.**

vilanyerőre berendezett asztalosüzem

Siroi Cerbilor (Szarvassor) 4.

Gyártunk mindennemű Comerz-

és műbutorokat. Vállalunk épü-

let-asztalos munkákat, üzleti és

irodai berendezéseket. Raktáron

kapható teljes ebédlő, háló és

konyhaberendezés. Eladás nagy-

ban és kicsinyben.

Szarmele Avul cész, (ara.